

Luonnonsuojelu ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen kunnassa



HÄMEENLINNAN
KAUPUNKI

FT, Ympäristöasiantuntija Heli Jutila

Ympäristönsuojeluviranhaltijoiden Lammin Päivät 4.-5.10.2017

MIKSI?

Luonnon monimuotoisuuden kaventuminen on merkittävimpiä globaaleja ympäristöongelmia

- Kunnan tulee toimia ekologisesti kestävästi, tämä edellyttää luonnon monimuotoisuuden huomioimista.
- ”Luonnonsuojelu on osa ympäristönsuojelua ja sen edistäminen kuuluu kunnan tehtäviin. Luonnonsuojelulla tarkoitetaan luonnon monimuotoisuuden ja toiminnan turvaamista. Kunta voi edistää luonnonsuojelua ylläpitämällä ja hoitamalla suojelualueita, inventoimalla luontotyypppejä sekä kartoittamalla suojeltavien eliölajien esiintymistä. Kunnan sisäisiä luonnonsuojelun edistämiskeinoja on useita - tärkeimpiä ovat kunnan tarjoamat mahdollisuudet erilaisiin luontokokemuksiin ja tiedon lisääminen oman kunnan luonnonoloista.” Pirkkalan kunta
- Kunnissa turvataan lähiluontoa
- Monimuotoinen luonto on kuntalaisille valtava resurssi: luonnon moninaiset ekosysteemipalvelut
- Ympäristönsuojeluviranomaisen tulisi olla luonnon edunvalvoja

Luonnon monimuotoisuus on vähentynyt

Ilmastomuutos

- +

Vieraslajit

-

Lumo

Luontotyytit

Lajistollinen
monimuotoisuus

Geneettinen
monimuotoisuus

Metsien ja
viheralueiden
hoito

-

Metsät

Lajirunsaus

Suot ja kosteikot

Eri eliöryhmien
esiintyminen

Vedet

Rauhoitetut ja
uhanalaiset lajit
sekä direktiivi- ja
vastuulajit

Perinnebiotoopit,
ruderaattialueet,
pellot

Maisemien
sulkeutuminen

Maatalouspolitiikka,
tuet, eläin- ja
kasvituotannon
eriytyminen, suuret
yksiköt

Lakiperustaa

- Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta

- 3 § Kunnan tehtävät

- Kunnan tulee alueellaan valvoa ja edistää ympäristönsuojelua siten, että luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvataan kunnan asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava sekä luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö.

- 4 § Kunnanhallituksen tehtävät

- Johtaa ympäristönsuojelun yleissuunnittelua ja toimia ympäristönsuojelun huomioon ottamiseksi kunnan toiminnassa

- 2 luku 6§ Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävä ympäristönsuojelun valvomiseksi ja edistämiseksi kunnassa:

- 1) huolehtia sen hoidettaviksi laissa tai sen nojalla säädetyistä tai määrätyistä tehtävistä;
 - 2) huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelu suunnittelusta ja kehittämisestä;
 - 3) huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista;
 - 4) osallistua kunnassa tarvittavan ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen;
 - 5) antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille;
 - 6) huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa;
 - 7) edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa sekä
 - 8) suorittaa muut sille johtosäännöllä määrätyt tehtävät

- Ympäristönsuojelulaki

- 143 § Ympäristön tilan seuranta

- Luonnonsuojelulaki:

- 26 § Luonnonmuistomerkit yksityismaalla,
 - 28§ Luonnonmuistomerkin rauhoituksen lakkauttaminen,
 - 65 § Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi

MITEN?

- Vaatimalla asianmukaisia ja riittävän laadukkaita selvityksiä kaavojen ja erilaisten lupien yhteydessä (maa-ainesluvat, yhteisluvat, ympäristöluvat, toimenpideluvat), edellyttämällä arvokkaiden alueiden säilyttämistä rakentamatta
- Vaikuttamalla luonnon- ja viheralueiden hoitoon kunnassa niin, että luonnon monimuotoisuusnäkökohdat huomioidaan;
 - Metsien hoidossa riittävät tiedot luontoarvoista, metsäsuunnitelmassa puustotietojen lisäksi tiedot luontotyypeistä ja lajistosta, riittävä vuorovaikutteisuus luontoarvojen huomioimiseksi,
- Edistämällä luonnonsuojelualueiden ja luonnonmuistomerkkien perustamista; jälkimmäisen kohdalla tekemällä päätöksiä
- Laatimalla luonnon monimuotoisuusohjelma 5-10 vuoden jaksolle
- Osallistumalla viheralueohjelman ja luonnonhoitosuunnitelmien laatimiseen
- Ylläpitämällä tietoperustaa luonnonarvoista ja suojelukohhteista kunnassa
- Edistämällä vieraslajien torjuntaa

Luonnon monimuotoisuuden huomioimisen lisähyödyt

Positiiviset
terveysvaikutukset:
luontoliikunta ja
mielihyvä

Lisäarvo
markkinoinnissa

Turismin,
palvelujen ja
paikallisten
tuotteiden arvo

Marjastus,
sienestys, kalastus

Biologisen
torjunnan
mahdollisuudet

Maisema-arvojen
lisääntyminen

Pölytyspalvelut

Vähentynyt eroosio
ja
vesiensuojeluhyödyt

Kysymykset

- Miten luonnonsuojelu huomioidaan lupaprosesseissa ja maankäytön suunnittelussa?
- Miten yhteistyöprosessi sujuu kunnassasi ja mitä hyviä käytäntöjä toisit esiin?
- Onko luontoselvitysten tilaamisessa ja ohjaamisessa parantamisen varaa?
- Onko kunnassasi luonnonsuojeluohjelmaa ja miten sitä edistetään?
- Miten vieraslajien torjunta sujuu kunnassanne?
- Moderaattori: ympäristöasiantuntija Heli Jutila, Hämeenlinnan kaupunki

Ryhmätyöskentely

Aika: 4.10.2017 klo 15.15-16.45, yht. 1 h 30 min:

1. Alustus 15.15-15.25

Heli Jutila (10 min)

2. Keskustelua kysymysten pohjalta 15.25-16.15

Kukin kertoo pari sanaa itsestään ja yhden asian, miten on edistänyt luonnon monimuotoisuutta kunnassa ja mahdollisesti mitä esteitä on kokenut. (50 min)

3. Tulosten koontia 16.15-16.45

<https://www.ysvry.fi/lamminpaivat/lammin-paivat2>. Suora linkki lomakkeeseen on:

<https://docs.google.com/forms/d/1nwkqxPK7bw6uka6yK5NmCfbnH1LOBFjgduh31R-U8GE/edit>

Vaihtoehtoisesti

2. Ympäristösitoumus luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi

Viranhaltijan ympäristösitoumus; luonnon monimuotoisuuden ydinasioita:

Kukin valitsee ja keksii kolme asiaa, johon sitoutuu luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi.

Mallivaihtoehtoiksi on laitettu väittämiä, joita on mahdollisuus äänestää omien ehdotusten ohella.

3. Ryhmän ydinviestien välittäminen twitter-viesteinä (140 merkkiä)

Kukin keksii yhden twiitin ja twiittaa sen ja poimii uudelleentwittaukseen muita hyviksi katsomiaan. Tilaisuudelle on valittu seuraavat tunnisteet, joita kannattaa käyttää twitterissä (www.twitter.com).

#ympäristönsuojeluviranhaltijat

#LamminPäivät2017

Laadukkaat luontoselvitykset ovat tarpeen niin kaavoissa kuin monissa lupaprosesseissakin,

#LamminPäivät2017 #ympäristönsuojeluviranhaltijat

Ympäristösitoumus luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi

1. Tiedotan kunnan omistaman luonnonsuojelualueen arvoista.
2. Edellytän laadukkaita luontoselvityksiä maankäytön suunnittelussa ja ympäristö-, yhteis- ja maa-ainesluvista.
3. Otan aidosti huomioon luontoarvot heti lupahakemuksen alusta lupaharkintaan asti. Annan eliölajeja ja luontotyyppiejä koskevia lupamääräyksiä. Jos annan luvan luontoarvoiltaan merkittävälle kohteelle, edellytän kohteen luontoarvojen seurantaa lupapäätöksensä ja myös valvon sen toteutumista. Kykenen tekemään myös kielteisiä päätöksiä.
4. Osallistun haitallisten vieraslajien torjuntaan. Organisoin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa talkoosarjan haitallisten vieraslajien torjunnassa ja tiedotan aiheesta.
5. Tuon julkiseen keskusteluun positiivista näkökulmaa luonnon monimuotoisuuden suojelemisesta. Vaikutan niin, että kuntaan saadaan luonnon monimuotoisuushjelma.
6. Vaikutan kunnan johtoon niin, että luonnon monimuotoisuus otetaan huomioon tehokkaasti aina, kun on mahdollista. Pyrin siihen, että kunnassa perustetaan tai laajennetaan säännöllisin väliajoin luonnonsuojelualueita.
7. Huolehdin ympäristön tilan seurannasta, sen raportoinnista ja siitä, että luonnon monimuotoisuus on siinä mukana.
8. Nostan luonnonsuojelu- ja virkistysalueet, luonnon monimuotoisuuden kunnan markkinointitrendiksi.
9. Pyrin siihen, että organisaationi huomioi omassa toiminnassa esim. metsien hoidossa luonnon monimuotoisuuden.
10. Lähdän mukaan luonnon monimuotoisuuteen liittyvän suojelu-, hoito- ja neuvontahankkeen suunnitteluun ja mahdollisuuksien mukaan toteutukseen.
11. Pyrin vaikuttamaan niin, että luonnon monimuotoisuuteen liittyvä valtakunnallinen kuntahanke saadaan käynnistettyä ja houkuttelevaksi.
12. Ylläpidän yhteistyötä luonnonharrastustahojen kanssa ja pyrin muodostamaan kokonaisnäkemyksen kunnan luonnon monimuotoisuuden tilasta.
13. Edistan hanketta, jossa uhanalaisten lajien suojelua, hoitoa ja seurantaa muokataan paketiksi. Se mahdollistaa joustavasti valittujen kohteiden luonnon monimuotoisuuden ylläpidon.
14. Luonnonsuojelurikkomuksista ja -rikoksista pitää sanktioida: teen tutkintapyyntöjä, vaikutan poliisiin.
15. Tiedotan luonnonmuistomerkkien perustamismahdollisuuksia, pidän yllä kunnan luonnonmuistomerkkitietoa ja lisään tietoisuutta luonnonmuistomerkeistä lehtijuttujen ja julkaisujen avulla.

Kiitos!

